

REGLEMENTAREA FALSULUI DE MONEDĂ ȘI A ALTOR TITLURI DE VALOARE ÎN LEGISLAȚIA PENALĂ (studiu comparativ: legislația Republicii Moldova raportată la cea internațională)

DOI: 10.5281/zenodo.4094947
CZU: 343.51(478+100)

Doctorandă **Anna PALNIȚCHI**
E-mail: palnitchienny@icloud.com
Universitatea de Stat „Dimitrie Cantemir”

REGULATION OF CURRENCY COUNTERFEITING OR SECURITIES IN THE CRIMINAL LAW (comparative study: Moldovan legislation reported to the international one)

Summary. Committing the acts of forgery, or putting into circulation the false money signs, as well as other securities, brings to reach a social value that intersects the international community as a whole. The intensity with which the monetary forgeries have manifested throughout history has determined the taking of measures not only nationally but also internationally by the states that felt the real danger of such antisocial acts. In this article, both the positive aspects regarding the regulation of currency counterfeits, as well as the substantial legislative deficiencies in several states are elucidated, under the prism of comparison with the provisions of the legislation in the field of the Republic of Moldova. And finally we come up with some proposals to achieve effective, proportionate, dissuasive norms.

Keywords: money signs, securities, payment instruments, counterfeit, counterfeiting, alteration, circulation.

Rezumat. Săvârșirea faptelor de falsificare, de punere în circulație a semnelor bănești sau a altor titluri de valoare conștate, aduce prejudicii interesului public național și celui internațional în ansamblu. Intensitatea cu care s-a manifestat fraudă monetară de-a lungul istoriei a determinat luarea de măsuri nu doar pe plan național, ci și pe plan internațional de către statele care au resimțit pericolul faptelor antisociale de genul dat. În cadrul acestui articol sunt elucidate diverse aspecte privind reglementarea falsurilor de monedă, se analizează substanțialele lacune legislative din mai multe state sub prisma raportării la prevederile legislației în domeniu din Republica Moldova. În cele din urmă, se fac propuneri în vederea implementării unor norme eficiente, proporționale, disuasive.

Cuvinte-cheie: semne bănești, titluri de valoare, instrumente de plată, fals, contrafacere, alterare, punere în circulație.

Falsul de monedă este în mod peremptoriu o problemă de importanță internațională. Săvârșirea faptelor de falsificare, fie de punere în circulație a semnelor bănești false, precum și a altor titluri de valoare aduce atingere interesului public național și celui internațional în ansamblu. Cu alte cuvinte, de pe urma fraudei monetare suferă nu doar un stat, ci mai multe state, fiindcă banii își manifestă existența în orice societate, indiferent de nivelul de dezvoltare a acesteia și indiferent de prezența oricăror altor instrumente de plată. Acest fapt a condiționat cooperarea statelor la nivel internațional în vederea contracarării infracțiunilor de contrafacere a banilor. Instrumentul juridic internațional care incriminează falsurile de monedă, precum și alte acțiuni anologice, întru stagnarea efectelor negative, este Convenția internațională pentru reprimarea falsului de monedă din anul 1931. Conform articolului 3, constituie fapte infracționale următoarele acțiuni:

- Falsificarea sau punerea în circulație prin orice mod a monedei;
- Punerea în circulație a monedei conștate;
- Introducerea în țară a monedei false, precum și primirea sau obținerea de monedă falsă în vederea punerii în circulație a acesteia, cunoscând că este conștată;
- Tentativa și orice fel de participare la comiterea faptelor menționate mai sus;
- Fabricarea ilegală, primirea sau obținerea de instrumente sau dispozitive modificate în vederea contrafacerii sau falsificării de monedă [1].

La Convenția internațională pentru reprimarea falsului de monedă au aderat până în prezent 83 de state. Cu toate acestea, actualmente nu avem o uniformizare în sensul deplin-aplicativ a legislației, având loc doar o implementare superficială a prevederilor instrumentelor internaționale. Statele membre au adoptat norme divergente care se fac resimțite în practică

incipio, există o discrepanță considerabilă în ceea ce privește nivelul sancțiunilor aplicate de către statele membre.

În unele state nu există pentru falsificarea de monedă pedeapsa cu închisoarea, se prevăd doar amenzi, sau dacă există, nu este implementat standardul minim de pedeapsă, în timp ce pedeapsa minimă în alte state poate ajunge la peste zece ani de privare de libertate. Aceste diferențe reprezintă un obstacol în calea aplicării legii și a cooperării judiciare la nivel transfrontalier [2].

Actualmente, falsurile monetare sunt reglementate de majoritatea statelor ca „infracțiuni contra statului” sau ca infracțiuni „economice”. Totuși, nu trebuie eclipsat faptul că falsurile monetare pot avea un impact negativ de o intensitate mult mai mare. Bunăoară, V. Pella consideră, printre *crimele de război*, falsificarea de monede, bilete de bancă și orice activitate neloyală comisă sau tolerată de un stat cu scopul de a compromite creditul unui alt stat. Fenomenul de fabricare și punere în circulație a banilor falși este persistent în orice societate în care evaluarea bunurilor și circulația juridică a acestora se bazează pe expresia lor valorică sub formă bănească [3]. Considerăm indispensabilă examinarea problematicii respective din mai multe state sub prisma comparării cu legislația Republicii Moldova, pentru a observa punctele forte ale acestor reglementări, care ar putea servi la modificările ulterioare ale art. 236 din Codul Penal al Republicii Moldova.

Franța, având una dintre cele mai performante legislații, prezintă interes și la subiectul falsului de monedă. Cartea IV al Codului penal francez, intitulată „crimele și delictele contra națiunii, statului și păcii publice”, Titlul IV „Încălcarea încrederii publice”, Capitolul II incriminează falsul de monedă, iar Capitolul II – falsul titlurilor de valoare sau al altor titluri fiduciare emise de autoritatea publică. Comparativ cu legislația penală a Republicii Moldova [4], Codul penal al Franței prevede un capitol aparte destinat falsului. Potrivit lui, constituie o falsitate alterația efectuată asupra unui înscris sau a oricărui alt suport de exprimare a gândirii care fraudează adevărul, capabilă să provoace un prejudiciu și care se realizează prin orice modalitate, care are ca scop sau care ar putea avea ca scop încălcarea unei legi, sau care poate avea consecințe juridice [5].

Potrivit reglementărilor la art. 442-1 ale Codului penal francez, constituie o infracțiune contrafacerea sau alterarea pieselor metalice sau a bancnotelor ce au curs legal în Franța sau care sunt emise de către instituțiile străine sau internaționale specializate. În înțelesul legiuitorului francez acțiunile de bază sunt *contrafa-*

cerea și falsificarea. Contrafacerea semnifică confecționarea banilor falși, ca produs nou. Iar falsificarea nu este altceva decât alterarea, adică acele modificări aduse semnelor bănești autentice, în urma cărora acestea se transformă în bani falși. Astfel, contrafacerea, în concepția franceză, nu este parte componentă a falsului, ci reprezintă două acțiuni independente.

În cadrul art. 442, începând cu alineatul 1 până la alineatul 16, legiuitorul a cuprins, pe lângă contrafacere și alterare, practic orice acțiune posibilă a falsului de monedă, inclusiv: transportul; circulația; posesia de monedă falsificată cu scopul punerii în circulație; deținerea, folosirea sau punerea în circulație a unor programe care ajută la falsificarea banilor; falsul de monedă străină etc. Legiuitorul francez incriminează fabricarea monedelor, chiar dacă o face instituția împuternicită prin lege, însă cu încălcarea regulilor de fabricare (inclusiv emitere, punere în circulație). În Republica Moldova astfel de fapte sunt pedepsite conform art. 245 *Abuzurile la emiterea instrumentelor financiare*, și nu în baza art. 236 CP RM *Fabricarea sau punerea în circulație a semnelor bănești false sau a titlurilor de valoare false*, fiind susceptibilă cu o pedeapsă de până la 6 ani.

Legislația franceză este destul de aspră cu privire la pedeapsa pentru falsurile monetare, prevăzând un maxim de până la 30 ani de închisoare. Ca sancțiune poate fi aplicată amenda, confiscarea totală sau parțială, lipsirea de dreptul de a exercita o anumită funcție, pierderea unor drepturi civile, interdicția pe teritoriul francez aplicată străinilor etc.

Odată cu falsul monetar, Codul penal francez incriminează falsul titlurilor de valoare fiduciare ce sunt emise de către autoritatea publică (art. 443 alin.1-8 Cod penal francez). Conform acestor reglementări, constituie o infracțiune contrafacerea sau falsificarea de hârtii emise de Trezoreria de Stat, cu ștampila sau marca acesteia, fie hârtiile de valoare emise de statele străine cu ștampila sau marca lor, precum și utilizarea sau transportul unor astfel de titluri de valoare. De asemenea, vor cădea sub incidența aceluiași articol falsificarea de timbre poștale sau de alte valori fiduciare poștale, a timbrelor emise de administrația finanțelor, vânzarea, transportul, distribuția, utilizarea sau falsificarea ștampilelor, sau falsificarea acestor valori, inclusiv cele ce aparțin unui alt stat. Pedeapsa pentru asemenea fapte fiind însă cu mult mai mică decât în cazul falsului de monedă, legiuitorul prevăzând ca pedeapsă maximă închisoarea pe un termen de până la 15 ani. Pe lângă pedeapsa principală (închisoarea), ca pedepse complementare pot fi aplicate: amenda, ce poate varia între 7 500 și 100 000 de euro; confiscarea; pierderea drepturilor electorale; interdicția de a deține

o funcție publică sau de a desfășura o activitate socială sau profesională de care s-a folosit infractorul la săvârșirea infracțiunii; interdicția de a exercita o meserie, o profesie, a gestiona, administra sau a exercita o funcție de control, în mod direct sau indirect, pe cont propriu sau pe seama altor persoane, o afacere sau o societate comercială. Aceste interdicții pot fi impuse cumulativ.

În general, Codul penal francez are particularitățile sale specifice cu privire la falsurile de monedă, a titlurilor fiduciare, precum și a oricăror altor falsuri, reglementând foarte minuțios orice acțiune posibilă, specificându-le direct în textul de lege, aducând o claritate mai mare la individualizarea pedepsei. Practic nu ne-am putea închipui ca o reglementare atât de riguroasă ar putea lăsa loc de interpretare.

România este unul dintre statele care a semnat Convenția din 1931 cu privire la reprimarea falsului de monedă. Conform ultimelor modificări, legiuitorul român califică falsificarea de monede în cadrul art. 310 Cod penal al României, capitolul I, drept „falsificarea de monede, timbre sau de alte valori”, iar la art. 311 Cod penal al României – „falsul titlurilor de credit sau a instrumentelor de plată”. Asemenea Statului Francez, România incriminează falsul timbrelor poștale (art. 312 CP al României). Și abia în cadrul art. 313 prevede pedeapsă pentru acțiunea de punere în circulație a tuturor acestor instrumente falsificate.

Art. 310 Cod penal al României prevede:

„(1) Falsificarea de monedă cu valoare circulatorie se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Cu aceeași pedeapsă se sancționează falsificarea unei monede, emise de către autoritățile competente, înainte de punerea oficială în circulație a acesteia.

(3) Tentativa se pedepsește [6]”.

După câte vedem, România a prevăzut un caz aparte, pe care nu-l avem reglementat în legislația Republicii Moldova, și anume o pedeapsă pentru falsul de monedă, emis de autoritățile competente înainte de punerea oficială în circulație a acestora.

România cooperează strâns cu statele membre ale Uniunii Europene, în vederea anihilării fenomenului respectiv. Art. 310 (2) este tocmai rezultatul conformării cu Directiva 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului, care prevede: „... (3) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că faptele menționate la alineatele (1) și (2) sunt incriminate și în ceea ce privește bancnotele sau monedele care încă nu au fost emise, dar sunt destinate circulației ca mijloc legal

de plată” [7]. Semnele bănești pe care Banca Centrală Europeană sau băncile centrale naționale și monetăriile nu le-au emis încă oficial trebuie să fie protejate înainte de a fi puse oficial în circulație.

Federația Rusă nu face excepție în ce privește incriminarea faptelor de fals a monedei sau a titlurilor de valoare. Codul penal al Federației Ruse, în Capitolul XXII, intitulat „Infracțiuni din sfera activității economice” la articolul 186 incriminează „Fabricarea sau comercializarea banilor falși sau a valorilor mobiliare”. Conform acestei prevederi, orice acțiune de fabricare în scopul comercializării sau comercializarea biletelor Băncii Naționale Centrale a Federației Ruse false, a monedelor metalice, a valorilor mobiliare de stat sau a altor titluri de valoare exprimate în valuta Federației Ruse, a valutei străine, sau a titlurilor de valoare străină constituie o infracțiune. Anterior, legiuitorul rus incrimina și acțiunea de transportare sau deținere a monedei false sau a titlurilor de valoare false, prevăzându-se direct în denumirea articolului.

Fapta în cauză constituie o infracțiune gravă, deoarece pentru săvârșirea ei legiuitorul prevede un maxim de pedeapsă ce depășește 10 ani (în cazul agravantelor).

Din aceste reglementări vedem că Federația Rusă incriminează nu doar falsul de monedă străină, ci și falsul titlurilor de valoare străină, ceea ce nu este legiferat direct nici la noi, nici în România. Am putea doar deduce aceasta din expresia art. 236 CP RM „alte titluri de valoare”, unde se presupune că și titlurile mobiliare emise de către un stat străin fac obiectul infracțiunii specificate la art. 236 din Codul penal al Republicii Moldova. La fel ca în majoritatea statelor constituie infracțiune nu doar fabricarea banilor falși, ci și comercializarea acestora, adică punerea în circulație.

Obiectul infracțiunii îl constituie un set de relații sociale care asigură funcționarea normală și durabilă a sistemului monetar din Federația Rusă. Ca obiect material apar biletele Băncii Centrale Naționale a Federației Ruse, monedele metalice, valuta străină, valorile mobiliare de stat, alte titlurile de valoare de stat, titlurile de valoare străine. Titlurile de valoare de stat sunt specificate de art. 142 al Codului Civil al Federației Ruse [8]. Trebuie să menționăm că biletele de loterie nu formează obiectul material al acestei infracțiuni, ci a infracțiunii specificate în art. 159 Cod penal al Federației Ruse. Fabricarea sau comercializarea monedelor, care sunt scoase din circuitul legal, având doar valoare de colecție, nu se va califica conform art. 186, ci va constitui infracțiunea specificată la art. 159 „Escrocherie”.

Prin comercializare se înțelege transmiterea către o altă persoană a banilor falși sau a titlurilor de valoa-

re false, chiar și a unui exemplar, sub formă de plată (plata pentru achiziționarea unor bunuri, pentru anumite lucrări, împrumut, schimb, donație etc.). Conform acestui articol, vor fi trase la răspundere penală nu doar persoanele care fabrică sau comercializează, ci și persoanele la care, nimerind semne bănești false, continuă să le pună în circulație mai departe. Contrafacerea măcar a vreuneia părți din bancnotă atrage răspunderea penală conform art. 186 Cod penal al Federației Ruse.

Subiectul infracțiunii poate fi însă doar persoana fizică responsabilă, care în momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani. Codul penal al Federației Ruse nu prevede ca subiect al infracțiunii date persoanele juridice.

Legiuitorul rus a prevăzut și două circumstanțe agravante pentru săvârșirea infracțiunii date. Conform alineatelor 2 și 3 ale art. 186 al Codului penal al Federației Ruse, săvârșirea acestor fapte de către un grup criminal organizat sau în proporții deosebit de mari constituie circumstanțe agravante ale faptei date. Pedepsa pentru infracțiunea respectivă nu este nici pe departe ușoară, legiuitorul prevăzând pedeapsa cu închisoarea de la 5 la 8 ani, cu amendă în mărime de 1 milion de ruble sau în mărimea salariului, sau alte venituri ale condamnatului dobândite pe perioada de 5 ani, sau fără aceasta. În cazul circumstanțelor agravante pedeapsa poate ajunge la până 15 ani de închisoare.

Codul penal actual al Federației ruse nu este atât de sever ca cel vechi, dar prevede în continuare o pedeapsă destul de aspră pentru falsificarea semnelor bănești sau a titlurilor de valoare.

Germania. Codul penal german [9], din anul 1998 în vigoare până astăzi, include în secțiunea 8, titlul 4, art. 146-152 reglementări destinate falsului de monedă și a altor titluri de valoare.

Deși art. 146 este intitulat „Contrafacerea de monedă”, iar art. 147 „Punerea în circulație a monedei contrafăcute”, în realitate în cadrul celui dintâi este incriminată atât falsificarea de monedă, cât și punerea în circulație a acesteia. Art. 147 vine ca o completare a art. 146, astfel acesta dispune: „Orice alte acțiuni care au ca scop punerea în circulație a banilor falși, nespecificate la art. 146, se pedepsește cu până la 5 ani de închisoare sau cu amendă”. Potrivit prevederilor art. 146, va fi calificată ca infracțiune imitarea banilor cu intenția de a fi introduși pe piață ca fiind autentici, fie alterarea semnelor bănești cu intenția de a spori valoarea lor, fie procurarea banilor falși cu scopul de a-i pune în circulație, precum și punerea în circulație sau dobândirea semnelor bănești false, în urma cărora făptuitorul a avut de câștigat. Pentru acțiunile

date legiuitorul prevede o pedeapsă de minim un an de închisoare. Iar pentru săvârșirea aceluiași fapte enumerate mai sus, având consecințe mai puțin grave, pedeapsa prevăzută este de minim 3 luni și maximum 5 ani de închisoare. Săvârșirea aceluiași acțiuni de către un membru al unui grup criminal organizat sau a unei organizații criminale se pedepsește cu cel puțin 2 ani.

Ceea ce ne atrage o atenție deosebită, în raport cu reglementările în domeniu ale Republicii Moldova, precum și cu cele ale altor state, este acțiunea de *procurare* a semnelor bănești false. Ar fi tocmai situația în care se procură semne bănești false (despre a căror falsitate se știe) prin diferite metode, fie prin cumpărare, schimb contra unor servicii sau beneficii, dăruire etc., cu scopul de a le pune în circulație. De exemplu: „X cumpără de la Y 1 000 de euro falși cu 20 de euro autentici, bineînțeles cu scopul de a pune ulterior cei 1 000 de euro falși în circulație”.

Privind reglementările Republicii Moldova pentru o astfel de situație, putem spune cert că Y va răspunde conform articolului 236 CP RM pentru acțiunea de punere în circulație (partea materială a infracțiunii). Reglementările devin însă mai greu aplicabile la încadrarea juridică a faptelor lui X. Acesta nu a pus în circulație semne bănești false, nici nu le-a fabricat cu scopul de a le pune în circulație, prezentându-se ca un simplu deținător de monedă falsă. Conform art. 236 CP RM nu se prevede o răspundere pentru o astfel de acțiune ca deținerea banilor falși. În opinia noastră, deținerea banilor falși cu scopul de a-i pune în circulație este un act preparatoriu al acțiunii de „punere în circulație” și va fi calificat conform art. 26-236 CP RM. Lipsa scopului „punerii în circulație” sau prezența unui oarecare alt scop decât cel menționat înlătură răspunderea penală. Aceeași situație în care X va trece nemijlocit la „punerea în circulație” a banilor falși, însă din cauze independente de voința sa acțiunea nu va fi consumată, vom fi în prezenta art. 27-236 CP RM. La art. 148 al Codului penal german este prevăzută infracțiunea „falsul de timbre”. Conform acestor reglementări, orice acțiune de „imitare intenționată a timbrelor oficiale, cu scopul ca acestea să fie folosite drept autentice sau să fie introduse pe piață, fie ca o astfel de utilizare sau introducere pe piață va permite sporirea valorii lor prin folosirea ștampilelor nelegal, precum și achiziționarea intenționată a timbrelor false sau folosirea timbrelor oficiale false pentru plasarea pe piață sau plasarea la ofertă” se consideră o infracțiune și se prevede o pedeapsă de maximum 5 ani sau amendă. La fel se va încadra în articolul dat orice acțiune de folosire a ștampilelor a cărei marcă a fost anulată, pedepsindu-se cu maximum un an de închisoare sau amendă.

Codul penal al Germaniei în cadrul art. 149 enumeră cazurile când fapta de fals a semnelor bănești sau a timbrelor reprezintă pregătire de infracțiune. Astfel, orice procurare pentru sine, fie pentru altul sau utilizare de plăci, matrice, holograme, programe de calculator, sau realizarea de hârtie similară cu hârtia din care sunt confecționate monedele etc., se consideră acțiuni de pregătire a săvârșirii infracțiunii. Considerăm redundantă reglementarea dată în cadrul art. 149 Codul penal al Germaniei, întrucât, de regulă, etapele premergătoare ale infracțiunii (pregătirea, tentativa) se regăsesc în partea generală a legii penale, precum avem, spre exemplu art. 26 și art. 27 Cod penal al Republicii Moldova.

Ceea ce dorim să subliniem cu titlu comparativ este faptul că Codul penal german prevede pedepse destul de blânde pentru infracțiunile de fals al semnelor bănești, timbrelor sau a altor titluri de valoare.

Ucraina. Codul penal al Ucrainei reglementează în secțiunea a VII-a „Infracțiuni din sfera economică”, art.199, infracțiunea privind „producerea, păstrarea, procurarea, transportarea, importul în Ucraina a bunurilor fabricate ilegal, cu scopul de a fi vândute, comercializarea sau fabricarea de bani falși, titluri de valoare de stat, bilete de loterie de stat, timbre, accize sau elemente holografice de protecție false” [10]. Ultima modificare a art. 199 Cod penal al Ucrainei a avut loc în anul 2014. Chiar din denumirea articolului vedem care sunt obiectele asupra cărora se îndreaptă infracțiunea. Practic, conținutul alineatului 1 al art. 199 Cod penal al Ucrainei nu vine cu prea multe completări, specificându-se suplimentar că articolul are răsfrângere asupra monedei naționale care este grivna ucraineană, precum și a monedei străine. Ceea ce nu întâlnim în reglementările art. 236 Cod penal al Republicii Moldova, însă avem în alte state, precum Franța etc., este pedepsirea falsurilor de bilete de loterie. Orice acțiune de genul dat se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani. Din cele analizate atestăm că o altă pedeapsă decât cea cu închisoare nu este prevăzută, prin urmare, subiectul infracțiunii specificate poate fi doar persoana fizică, similitudine cu prevederile în domeniu ale Federației Ruse. La alineatele 2 și 3 ale art. 199 Cod penal al Ucrainei sunt prevăzute circumstanțele agravante ale acestei infracțiuni: săvârșirea în mod repetat, săvârșirea infracțiunii de către un grup criminal organizat, săvârșirea infracțiunii de către organizația criminală. În situația alineatelor specificate este prevăzută o pedeapsă mai mare de detenție, iar cumulativ la aceasta legiuitorul a prevăzut și pedeapsa confiscării averii. Atragem atenția asupra faptului că pedeapsa complementară este prevăzută cumulativ cu pedeapsa închisorii, ceea ce iarăși ne dovedește că su-

biectul infracțiunii date este doar persoana fizică. Pedepsa maximă pentru o astfel de faptă este de 12 ani.

Fiind parte la Convenția cu privire la reprimarea falsului de monedă, **Italia** nu lasă în umbră incriminarea faptelor de falsificare a monedelor, dedicându-i acestei fapte infracționale art. 453, 454, 455 din Codul penal al Italiei.

Conform art. 453 Cod penal al Italiei „falsificarea de monede, expedierea sau introducerea în țară a monedelor falsificate se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 12 ani și cu amendă de la 513 euro la 3 098 euro:

1) Contrafacerea monedelor naționale sau străine, având curs legal în stat sau în afara statului;

2) Orice persoană, care în orice fel modifică banii autentici pentru a le da aparența unei valori mai mari;

3) Orice persoană care, deși nu a contrafăcut sau alterat monedele, participă drept complice la introducerea în țară, punerea în circulație sau deține monede falsificate cu scopul de a le pune în circulație.

4) Oricine cumpără sau primește de la cei care falsifică sau de la un intermediar monede falsificate sau alterate cu scopul de a le pune în circulație.

Aceeași pedeapsă se aplică și persoanelor care sunt autorizate prin lege a fabrica monede autentice, fie abuzează de instrumentele folosite pentru emiterea monedelor sau care emit monede cu încălcarea regulilor de emiter.

Pedeapsa se reduce cu o treime în cazul în care faptele menționate în alin. 1 și 2 se răsfrâng asupra monedelor ce nu se află încă în circuitul legal, având o dată determinată de punere în circulație [11].

Nemaiîntâlnită în alte legislații analizate anterior, acțiunea de „introducere în țară a monedelor falsificate” își are un loc deosebit în prevederile art. 453 Cod penal al Italiei. Aceasta ar însemna ca falsificarea monedelor să fie realizată în alt stat, după care ele să fie introduse în Italia prin traversarea frontierei, care se poate realiza prin posturile vamale, traversând în mod legal frontiera, precum și în mod ilegal. În opinia noastră „introducerea în țară a monedelor falsificate” nu este decât o acțiune de „deținere”, fie „de punere în circulație”, realizată într-un loc special „frontiera de stat”, iar răspunderea pentru atare acțiune ar trebui aplicată conform principiului teritorialității (aplicarea legii penale în spațiu, locul săvârșirii faptei) și a tratatelor internaționale la care este parte Statul Italian. Mai mult decât atât: situația dată la fel ar putea fi privită ca o pregătire de infracțiune, nu ca acțiune de sine stătătoare.

Codul penal italian incriminează în norma generală de la art. 453 acea acțiune de alterare care sporește valoarea monedelor. Iar orice acțiune prin care se diminuează valoarea monedelor se va sancționa

conform art. 454 cu o pedeapsă mai mică, de la 1 la 5 ani de închisoare, sau cu amendă în valoare de la 103 la 516 euro [12]. După cum vedem, legiuitorul italian a atras o deosebită atenție acestui fapt. Deși legiuitorul moldovean lasă loc de interpretare la acest subiect, lipsind art. 236 Codul penal al Republicii Moldova de anumite reglementări concrete, Plenul Curții Supreme de Justiție, prin Hotărârea nr. 5 din 15.05.2017, vine cu niște explicații, indicându-se la punctul 11: „La examinarea cauzelor de fabricare sau punere în circulație a semnelor bănești false sau a titlurilor de valoare false instanțele urmează să ia în considerație faptul, că deși procedeele de fabricare și punere în circulație a semnelor bănești false sau a titlurilor de valoare false, cantitatea lor, nu influențează asupra calificării faptei, ele necesită a fi luate în considerație la evaluarea gradului de pericol social al celor comise, precum și la individualizarea pedepsei” [13]. De aceeași părere este și autorul Vitalie Stati, care consideră că asemenea circumstanță ar putea fi luată în considerare la individualizarea pedepsei, ca fiind o circumstanță atenuantă. Circumstanțele atenuante sunt enumerate expres la art. 76 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova. La alin. 2 legiuitorul oferă instanței de judecată dreptul de a considera ca circumstanțe atenuante și alte circumstanțe nespecificate la alin.1. De aceea, insistăm pe ideea că circumstanța expusă mai sus ar putea fi luată în considerare de instanța de judecată la individualizarea pedepsei. Susținem întru totul această opinie, deoarece și diminuarea valorii banilor sau a titlurilor de valoare false are la rândul ei efecte negative (de exemplu poate surveni deflația).

Art. 453 este o normă generalizatoare prin care se explică succint care anume acțiuni vizavi de semnele bănești sunt incriminate de legiuitorul italian. Iar art. 454 și 455 Cod penal al Italiei vin cu o explicație mai detaliată la cele menționate în cadrul art. 453 Cod penal italian, îmbrăcând o formă specială.

La art. 455 legiuitorul italian relevă că pentru orice alte acțiuni, nespecificate la art. 453 și 454, ca introducerea în țară, dobândirea sau deținerea monedelor falsificate cu scopul de a le vinde i se va aplica o pedeapsă redusă cu 1/3. Dacă fapta unei persoane nu se va încadra în prevederile art. 455, care este una specială în raport cu art. 453, atunci persoana va răspunde conform art. 453.

CONCLUZII

Analiza legislației Franței, Germaniei, României, Italiei, Federației Ruse, Ucrainei elucidează atât punctele forte privind reglementarea falsurilor de monedă, cât și substanțialele lacune legislative care necesită o

atenție deosebită în vederea înlăturării lor prin ulterioarele modificări legislative.

Pe plan internațional se fac diverse studii, experimente, investigații, teste, evaluări care aduc la cunoștință situația reală (cantitativă, calitativă) privind fraudă monetară. Mai mult ca atât, acestea sunt succedate de întocmirea unor rapoarte, propuneri, sfaturi ce vin în ajutor statelor în vederea unor reglementări eficiente. Realizarea unor norme eficiente, proporționale, disuasive este posibilă doar printr-o colaborare activă a statelor, și nu prin simplul fapt de a incrimina „falsurile de monedă” în legislația penală a acestora. Este necesară implementarea (transpunerea) cât mai corectă și detaliată a prevederilor instrumentelor internaționale care implică propuneri și recomandări bazate pe studiile efectuate.

Din rapoartele Băncii Centrale Europene observăm o pendulare a fenomenului respectiv la niveluri destul de înalte (figura 1).

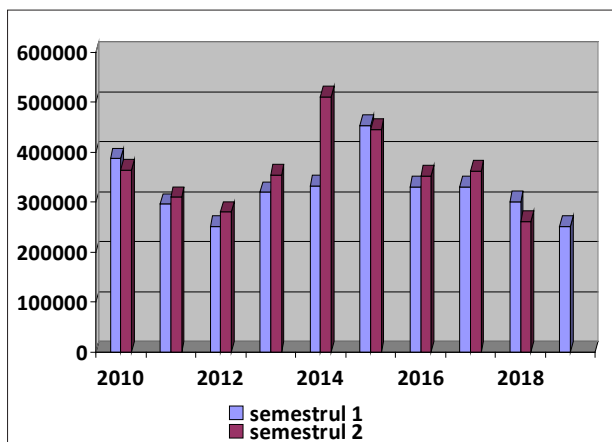

Figura 1. Statistica volumului de falsuri monetare în lume în perioada 2010–2018, în euro.

ECEG au ajuns la concluzia că principala cauză a ineficienței pedepselor penale constituie pedepsele necorespunzătoare, iată de ce se cere în mod prioritar o armonizare a legislațiilor privind pedeapsa penală [14]. Bazându-ne pe studiile efectuate la nivel internațional, propunem introducerea următoarelor pedepse în Republica Moldova:

- 1) Pentru fabricarea de monedă – maximum 8 ani.
- 2) Pentru punerea în circulație sau distribuirea monedelor – peste 8 ani. Considerăm că este absolut necesară implementarea standardului minim de pedeapsă, de 6 luni de zile, iar protejarea semnelor bănești contra eventualelor falsificări trebuie să aibă loc înaintea punerii oficiale a acestor semne în circulație. La fel, considerăm că infracțiunile de fals monetar săvârșite în alte state ar trebui să fie luate în considerare la recidivă. Statele urmează să parcurgă o etapă lungă pentru a avea rezultate favorabile.

BIBLIOGRAFIE

1. Convenția internațională pentru reprimarea falsului de monedă, din 22.02.1931. [on-line] http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_589 (vizitat la 07.10.2019).
2. [on-line] [http://www.europarl.europa.eu/meet-docs/2009_2014/documents/com/com_com\(2013\)0042_/com_com\(2013\)0042_ro.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meet-docs/2009_2014/documents/com/com_com(2013)0042_/com_com(2013)0042_ro.pdf) (vizitat la 20.06.2019).
3. Stroe G. Drept Penal European pentru România (drept penal comparat). București: Ed. Dacoromână Tempus Dacoromânia Comterra, 2005. 367 p.
4. Codul Penal al Republicii Moldova, nr. 985 din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 72-74 din 14.04.2009.
5. Codul Penal Francez, art.441/1. [on-line] <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070719> (vizitat la 10.01.2019).
6. Cod Penal al României, nr. 187/2012 din 1.02.2014. În: Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 757 din 12.11.2012, art. 310.
7. Directiva 2014/62/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind protecția prin măsuri de drept penal a monedei euro și a altor monede împotriva falsificării și de înlocuire a Deciziei-cadru 2000/383/JAI a Consiliului, din 15 mai 2014. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 21.05.2014.
8. Ugolovnyj Kodeks Rossijskoj Federacii prinjat Gosudarstvennoj Dumoj 24 maja 1996 g., odobren Sovetom Federacii 5 ijunja 1996 g. i podpisan Prezidentom Rossii 13 ijulja 1996 g. Vstupil v silu 1 janvarja 1997 g.
9. Codul Penal German, din 13 noiembrie 1998. [on-line] <https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/BJNR001270871.html> (vizitat la 23.10.2019).
10. Codul Penal al Ucrainei. [on-line] <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page6> (vizitat la 02.10.2019).
11. Cod penal al Italiei. [on-line] <http://www.altalex.com/documents/news/2014/04/23/dei-delitti-contro-la-fede-pubblica> (vizitat la 4.01.2019).
12. Garofoli R., Garofoli V. Codice Penale ragionato, Edizione III, Roma: Editore Nel Diritto, 2016, 455 p.
13. [on-line] http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=238 (vizitat la 02.02.2020).
14. [on-line] https://www.ecb.europa.eu/pub/annual/html/ar2017.ro.html#IDofChapter3_6_2 (vizitat la 20.12.2019).

Maria Mardare-Fusu. *Fiicei Ana-Maria. Mozart, Menuetto*, u. p., 85 × 85 cm